

ვესტი
გვი
ბი
ტრანს

N2/2006

გზისკენი შინაგან გზისკენი

შ

მ

ჟურნალის ელექტრონული ვერსია
განთავსდება ფონდ "ინკლუზივის"
ვებ-გვერდზე

www.inclusive-foundation.org

ან www.gay.ge

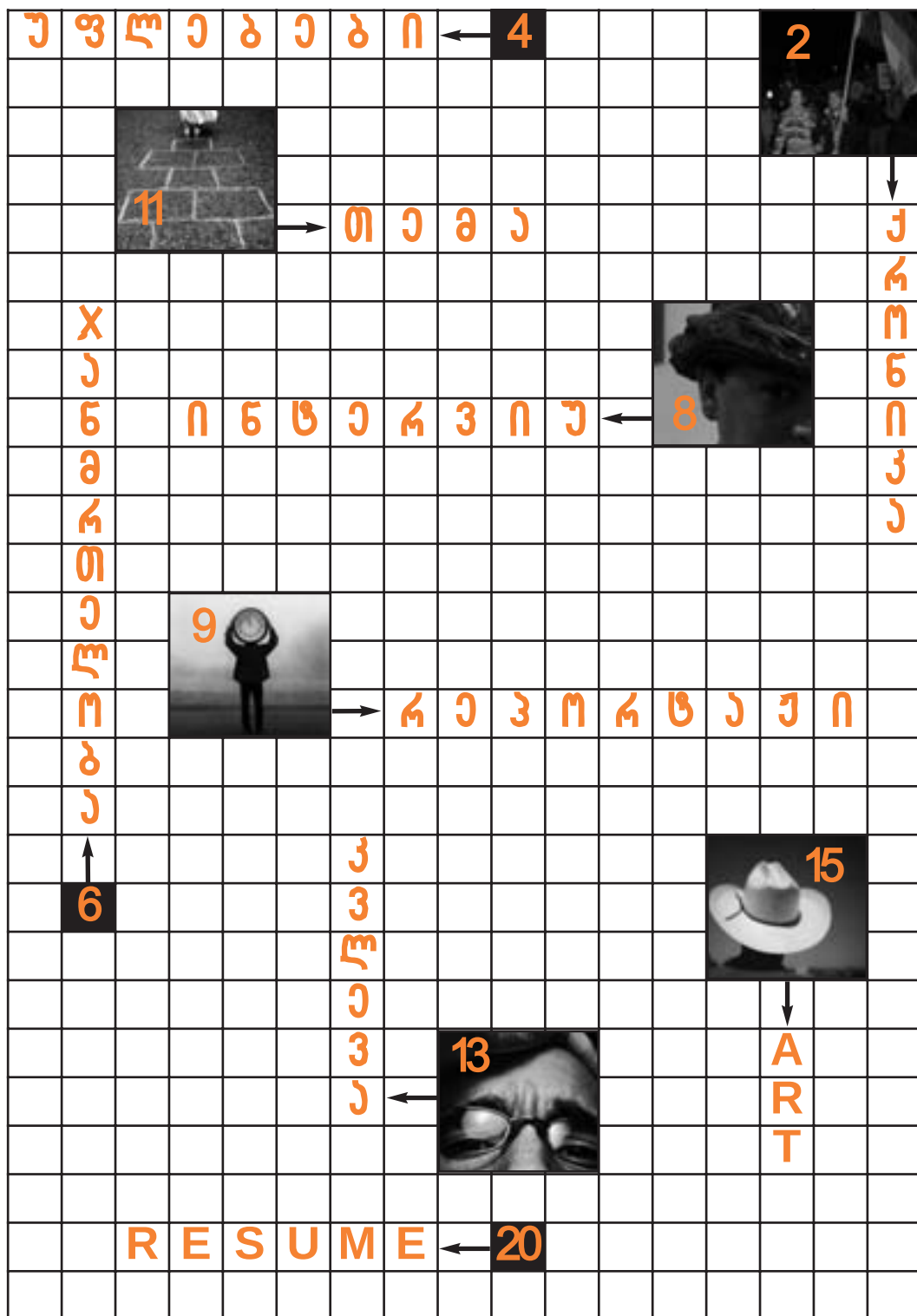
ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების
გამოყენების შემთხვევაში
აუცილებელია
წყაროს მითითება.

ჟურნალი ვრცელდება უფასოდ

გამოცემა დაფინანსებულია
პოლანდიის ეროვნული
ლგბტ ასოციაციის

COC Netherlands-ის მიერ.

ფოტო გარეკანზე:
Regini Image Studio

ჟურნალ "მეს" მეორე ნომრის მთავარი თემა "ქამინგაუთი" (coming-out) და მასთან დაკავშირებული პრობლემებია. ინგლისურენოვან ქვეყნებში სწორედ ასე აღნიშნავენ პერიოდს ჰომოსექსუალის ცხოვრებაში, როდესაც ის ამჩნევს, რომ თავისი სექსუალური ორიენტაციით განსხვავდება ჰეტეროსექსუალი ადამიანებისაგან და სწავლობს საკუთარი თავის ისეთად მიღებას, როგორიც არის, სანამ ბოლოს და ბოლოს საქვეყნოდ არ აღიარებს თავის მიდრეკილებას.

როგორც წესი, ეს პროცესი წლობით გრძელდება. ქამინგაუთის პროცესი, რომელსაც ხშირად "იატაკქეშიდან გამოსვლასაც" უწოდებენ, საკმაოდ რთულია და ხშირად უსიამოვნო განცდებთანაა დაკავშირებული. ჩვენ, ყველანი ვცხოვრობთ საზოგადოებაში, რომელიც უპირატესად ჰეტეროსექსუალი ადამიანებისაგან შედგება და ახასიათებს საკუთარ ღირებულებების გავრცელებას მათზეც, ვინც ასეთი არ არის.

საზოგადოების უმრავლესობის ნეგატიური დამოკიდებულება სხვადასხვანაირი სექსუალობის მიმართ, მყარი სტერეოტიპები და ჰომოსექსუალთა დევნისა და დამცირების ისტორია ართულებს არაჰეტეროსექსუალის დადებითი თვითიდენტიფიკაციის პროცესს. თვითშეცნობას ხშირად წინ უსწრებს მძიმე შინაგანი ბრძოლის პერიოდი, რასაც ხშირად დეპრესიამდე და თვითმკვლელობის სურვილამდე მიჰყავს ადამიანი.

დაბალი თვითშეფასება, რომელსაც უფრო მეტად გარე სამყაროს მტრული განწყობა განაპირობებს, ხელს უშლის ქამინგაუთის პროცესს. ადამიანებს ემინიათ აღიარონ თავისი მიდრეკილება. აღიარების შიში ზოგიერთ ადამიანში იმდენად ძლიერია, რომ ისინი ხშირად ჰეტეროსექსუალ ჰომოფობზე უფრო მძაფრად გამოხატავენ თავიანთ დამოკიდებულებას, მონაწილეობას იღებენ ჰომოსექსუალთა დისკრიმინაციაში, მოუწოდებენ საზოგადოებას "გადამჭრელი ზომების" მისაღებად ჰომოსექსუალთა მიმართ და სხვ. ზოგი, პირიქით, გარბის ჰომოსექსუალურ სუბკულტურაში, სადაც პოულობს თანამოაზრეებს. თუმცა, ეს მოშვებისა და თავისუფლების პერიოდები ხშირად იცვლება დანაშაულისა და შიშის განცდით. ბევრი დიდი ძალისხმევის შედეგად ეგუება, ადამიანისთვის დამამცირებელ პირობებში ორმაგი ცხოვრებით ცხოვრებას.

"ქამინგ აუთის" პროცესი ხელს უწყობს საზოგადოებაში გამეფებული სტერეოტიპების მსხვერველსაც, რაც ჰომოფობიის დაძლევის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პირობაა.

აქედან გამომდინარე, ჯანსაღი საზოგადოების განვითარების წინაპირობას, ადამიანის სხვა უფლებებთან ერთად, წარმოადგენს ჰომო/ბი და ტრანსსექსუალური მიდრეკილებების აღიარება და მათი დაცვა. თუმცა ეს რთული პროცესი მხოლოდ მაშინ იქნება წარმატებული, თუ საზოგადოება მზად იქნება აღიაროს ლგბტ ადამიანები სრულუფლებიან მოქალაქეებად და მხარი დაუჭიროს მათ სოციალურ ინტეგრაციას ყველა დონეზე.

ფონდი "ინკლუზივი" კვლავინდებურად ცდილობს ლგბტ დებატებს საზოგადოებრივი მასშტაბები შესძინოს. მართალია, ქვეყნში ზილული პროგრესის მიღწევამდე მძიმე და შრომატევადი სამუშაოა ჩასატარებელი, თუმცა, ფონდის მესვეურების, პარტნიორების და ყველა ჩვენი თანამოაზრის შეთანხმებული მოქმედების წყალობით, პირველი ნაბიჯები უკვე იდგმება.

პირველი ქართული ლგბტ ჟურნალი და იკანოზასია

კალა აკთობაში

მას შემდეგ, რაც საქართველოს იუსტიციის სამინისტრომ დაარეგისტრირა პირველი ქართული ლგბტ ორგანიზაცია ფონდი "ინკლუზივი", სულ რაღაც ერთ კვირაში პირველი ჟურნალიც მივაწოდეთ მკითხველს. ჟურნალი "მე" დაურიგ-

და ლგბტ საზოგადოების წარმომადგენლებს, დაეგზავნა ყველა შესაბამის სახელმწიფო სტრუქტურას, საერთაშორისო და ადგილობრივ ორგანიზაციებს და ელექტრონული არხებით 12 000-მა მომხმარებელმა მიიღო. ჩვენდა გასაკვირად, ამ ფაქტს მხოლოდ დადებითი რეაქცია მოჰყვა. RFI-მ (საფრანგეთის საერთაშორისო რადიო) და BBC-ის რადიო სამსახურმა ვრცელი ინტერვიუ მიუძღვნეს ჟურნალის გამოცემას. საელჩოებისა და სხვადასხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლების მხრიდან კი მრავალი წინადადება მივიღეთ თანამშრომლობის შესახებ.

განვითარების ტანდენსია

ფონდის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს რამდენიმე საერთაშორისო სემინარსა და კონფერენციაში და ლგბტ-თა შორის აივ/შიდსის პრევენციაზე საერთაშორისო სემინარის საქართველოში გამართვის უფლებაც მოიპოვეს. ადგილობრივი სარესურსო ცენტრის მეშვეობით, ფონდმა განვითარების სტრატეგია შეიმუშავა და მის განხორციელებას შეუდგა. უმთავრესი სტრატეგიული მიმართულებები მოიცავს ოთხ ასპექტს: პოპოფობიის დაძლევა საზოგადოებასა და სახელმწიფოში; ლგბტ საზოგადოების ჩამოყალიბება და მისი შესაძლებლობების გაზრდა; ლგბტ-თა სამოქალაქო ინტერესების დაცვა და მათი უფლებების ლობირება; და აივ/შიდსის პრევენცია და უსაფრთხო სექსუალური პრაქტიკის დანერგვა ლგბტ საზოგადოებაში.

ყველანი რეგულაციის შედეგები ვართ და ამ დღეების ცხოვრებაში გატარებას ჩვენც აქტიურად შევუდგებით. ფონდმა მოაწყო სამი სადისკუსიო სესიისა და სამი ფილმის ჩვენება, რომელთა დროსაც მრავალი საინტერესო ინფორმაციის გაზიარება გახდა შესაძლებელი. დისკუსიის თემები ეხებოდა ლგბტ ადამიანების ზოგად მდგომარეობას, ცომინგ ოუტ-ის ანუ აღიარების პრობლემას, რომელიც ამ ნომრის მთავარი თემაა და სექსუალობას სხვადასხვა ტრადიციასა და კულტურაში. ფილმების თემატიკა ირჩეოდა წინამორბედი და შემდგომი დისკუსიების თემების ორგანულად დასაკავშირებლად. დისკუსიებისას ჩატარდა მცირე კვლევებიც. საერთო ჯამში, ამ ღონისძიებებმა ასზე მეტ ადამიანს გაუღო კარი. მონაწილეები დისკუსიებს დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ ინფორმაციის ურთიერთგაცვლისათვის. ამიტომაც, ფონდი კვლავაც განაგრძობს დისკუსიებისა და ფილმების ჩვენებების გამართვას.

ინსაზგასია

სამოქალაქო საზოგადოება დადებითად შეხვდა ფონდის ჩამოყალიბებას. "ინკლუზივი" ევროპის საბჭოს არასამთავრობო ორგანიზაციების კოალიციისა და კამპანიის "ყველა განსხვავებული, ყველა თანასწორი" სამუშაო ჯგუფის წევრი გახდა. ფონდი პირველია სამხრეთ კავკასიაში, ვინც ლესბოსელებისა და გეების საერთაშორისო ასოციაციაში (ILGA)* გაწევრიანდა. ILGA-სთვის მომზადდა ქართულენოვანი ბროშურა, რომლის მეშვეობით ამ ორგანიზაციის შესახებ ინფორმაცია ქართულადაც გახდა ხელმისაწვდომი.

უსხოთი

ისაზ ლაზია

რატომ ლატვია? უბრალოდ ამ ბალტიისპირა სახელმწიფოში ყველაფერი უფრო სწრაფად და ინტენსიურად ვითარდება, ვიდრე აღმოსავლეთ ევროპის სხვა ქვეყნებში. ახლად გამოძეგარ დემოკრატიულ ქვეყნებში ლგბტ მოძრაობის აქტიურობა ლაკმუსის ქალაქი აღმოჩნდა დემოკრატიის რეალური დონის შესამოწმებლად. მას შემდეგ, რაც ევროსტრუქტურებმა მკაცრად გაიკიცხეს ლატვიის ხელისუფლება სექსუალური უმცირესობების მიმართ არატოლერანტული დამოკიდებულების გამო და დაგმეს რიგაში გეი პრაიდის დარბევის ფაქტი, ხოლო ლატვიის პრეზიდენტმა პარლამენტს უკან დაუბრუნა შრომის ახალი კოდექსი (კოდექსის დამტკიცებული რედაქციიდან ამოღებული იყო დისკრიმინაციის აკრძალვა სექსუალური ორიენტაციის ნიადაგზე), ლატვიის პარლამენტმა უარი თქვა ტრადიციონალისტური ექსტრემიზმის გამომჟღავნებაზე და კანონის სათანადო რედაქციაც დაამტკიცა. ეს ყველაფერი იმას მოწმობს, რომ ევროკავშირი კვლავინდებურად ცდილობს დარჩეს მსოფლიოს იმ ნაწილად, სადაც ადამიანები სრულად სარგებლობენ მათთვის მინიჭებული უფლებებითა და თავისუფლებებით.

პოლონეთი

ევროკავშირი ენერგიულად ცდილობს დაიცვას სექსუალური უმცირესობები დისკრიმინაციისგან, მაგრამ ამოცანას ყოველთვის როდი ართმევს თავს. პოლონეთის, როგორც ჰომოფობიის ევროპული ციტადელის ნეგატიური იმიჯი დღითიდღე ძლიერდება. პოლონეთის განათლების სამინისტრომ უარი უთხრა ახალგაზრდული ლგბტ მოძრაობის წარმომადგენლებს მოხალისეთა გაცვლაზე შვედურ ლგბტ ორგანიზაციასთან. გაცვლა ევროკავშირის ახალგაზრდული ორგანიზაციების პროგრამის ფარგლებში იყო დაგეგმილი.

პოლონეთის განათლების სამინისტრო წერილობით პასუხში ეწერა, რომ არ აპირებს ხელი შეუწყოს ჰომოსექსუალობის პროპაგანდას და ჰომოსექსუალთა ორგანიზაციების თანამშრომლობას. ამის გამო, მრავალმა ევროპულმა ორგანიზაციამ საპროტესტო წერილებით მიმართა ევროკომისიას და მოსთხოვა, დაუყოვნებლივ მოეხდინათ რეაგირება ამ ჰომოფობიურ განაცხადთან დაკავშირებით.

ავსტრალია

IGLYO -ს* მიერ ჩატარებულმა კვლევამ გამოავლინა, რომ ევროპაში ახალგაზრდა ლგბტ-ები უფრო მეტად არიან დისკრიმინირებულნი, ვიდრე უფროსები. აღნიშნული ტენდენციის საპასუხოდ ევროპარლამენტართა ერთმა ჯგუფმა მუშაობა დაიწყო

ახალგაზრდა ლგბტ-თა დისკრიმინაციის წინააღმდეგ რეზოლუციის შემუშავებაზე. გარდა ამისა, ევროპარლამენტმა წლის პარლამენტარად დაასახელა სოფი ინტველი, რომელიც ლგბტ უფლებების მთავარ ლობისტად მოიაზრება ევროპარლამენტში.

აზია და აფრიკა

ლგბტ ადამიანები სწორედ აზია-აფრიკის ქვეყნებში იდეებებიან ყველაზე მეტად. იმის გარდა, რომ მათ ლინჩის წესით ასამართლებენ, სამუდამო პატიმრობაში ამყოფებენ და/ან სიკვდილით სჯიან წარმოუდგენელი სისასტიკით, საერთოდ კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებენ მათი არსებობის საკითხსაც. ეს ყოველივე კი ოდნავ პარადოქსულია, რადგან ევროპაში თავის დროზე ჰომოსექსუალობას სპარსულ, თურქულ და აღმოსავლურ დაავადებას უწოდებდნენ, ხოლო ვატიკანში კი სერიოზული დებატები იმართებოდა იმის დასადგენად იყვნენ თუ არა შავკანიანი ადამიანები ღმერთის შვილები და საერთოდ ადამიანები. ამ ქვეყნების დამოკიდებულებამ სექსუალური მრავალფეროვნებისადმი უკვე აავორა პროტესტის საკმაოდ მძლავრი ტალღა მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში.

მსოფლიო

ავგისტოში მონრეალმა მსოფლიოში უდიდეს ლგბტ კონფერენციას და გეი თამაშებს (gay games) უმასპინძლა. კონფერენციაზე გაეროს ადამიანთა უფლებების უმაღლესი კომისარი, ლუიზ არბორი გამოვიდა სიტყვით და საჯაროდ დაგმო ჰომოფობიის გამოვლენა გაეროს წევრ ყველა ქვეყანაში.

დისკრიმინაცია საქსაქსი იკონსტიტუცია -
რას ამაღლს საქართველოს კონსტიტუცია

**"ყველა ადამიანი
დაბადებით
თავისუფალია და
კანონის წინაშე
თანასწორია განურჩევლად
რასისა, კანის ფერისა, ენისა,
სქესისა, რელიგიისა,
პოლიტიკური და სხვა
შეხედულებისა, ეროვნული,
ეთნიკური და სოციალური
კუთვნილებისა, წარმოშობისა,
ქონებრივი და წოდებრივი
მდგომარეობისა,
საცხოვრებელი ადგილისა."**

**საქართველოს კონსტიტუცია
მუხლი 14**

ერთ-ერთი სერიოზული პრობლემა, რომელსაც საქართველოში მცხოვრები სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლები შეიძლება წააწყდნენ, მათი სექსუალური ორიენტაციის მიხედვით დისკრიმინაციაა. ამგვარად, მნიშვნელოვანია იმის დადგენა, თუ რამდენად არის ეს პრობლემა გამოწვეული გარკვეული სამართლებრივი ხარვეზებით ან პირიქით სამართლებრივი გარანტიების არარსებობით, თუ მთლიანად სამოქალაქო კულტურის არარსებობით არის გამოწვეული.

ამ საკითხის გარკვევის შედარებით მარტივი გზა შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის მიმოხილვაა. ამ გზით, შეიძლება, დადგინდეს რამდენად ითვალისწინებს იგი ყველა აუცილებელ გარანტიას დისკრიმინაციის თავიდან აცილების ან დისკრიმინაციის შემთხვევებზე დაზარალებულის მხრიდან შესაბამისი რეაგირებისათვის.

ყველაზე მნიშვნელოვანი სამართლებრივი დოკუმენტი ამ მხრივ, რა თქმა უნდა, საქართველოს კონსტიტუციაა. სწორედ იმის მიხედვით, თუ რამდენად

უზრუნველყოფს საქართველოს კონსტიტუციის დებულებები დისკრიმინაციისაგან დაცვას, შეიძლება მსჯელობა ზოგადად იმაზე, თუ რამდენად სერიოზულ გარანტიებს მოიცავს დისკრიმინაციისაგან დაცვისათვის საქართველოს კანონმდებლობა მთლიანად.

დისკრიმინაციის აკრძალვას ეხება საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლი, რომელიც მიუთითებს, "ყველა ადამიანი დაბადებით თავისუფალია და კანონის წინაშე თანასწორია განურჩევლად რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა, საცხოვრებელი ადგილისა".

მიუხედავად იმისა, რომ ერთი შეხედვით, ეს დებულება ყოვლისმომცველია და შეესაბამება ძირითადი საერთაშორისო დოკუმენტებით უზრუნველყოფილ აკრძალვას, მასაც აქვს მთელი რიგი ხარვეზები, რამაც პირის დისკრიმინაციისაგან დაცვა შეიძლება შეაფერხოს.

ერთ-ერთი თვალშისაცემი ხარვეზი ისაა, რომ ეს მუხლი არ მოიცავს "სექსუალურ ორიენტაციას" როგორც კონკრეტულ საფუძველს, რომლის მიხედვითაც დისკრიმინაცია დაუშვებელია. შესაბამისად, შესაძლებელია, აღმოჩნდეთ ისეთი ვითარების წინაშე, როდესაც სწორედ ამ დანაკლისის გამო შესაძლებელია დაშვებულად ჩაითვალოს დისკრიმინაცია სექსუალური ორიენტაციის ნიადაგზე. თუმცა, აქვე არის გამოსავალი, რომ საფუძველი "სქესი" იყოს სასამართლოების მიერ, უპირველეს ყოვლისა კი საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ, განმარტებული, როგორც მომცველი "სექსუალური ორიენტაციისა." ამრიგად, ამ საფუძველების განვრცობითი განმარტების შედეგად წარმოიშობა შესაძლებლობა, რომ დისკრიმინაციისაგან დაცვა განხორციელდეს სექსუალური ორიენტაციის ნიადაგზეც.

მეორე ხარვეზი, რომელიც ახასიათებს ამავე ნორმას იმაში მდგომარეობს, რომ საფუძველების ჩამონათვალი მე-14 მუხლში ამომწურავია, ანუ არ ტოვებს შესაძლებლობას, რომ დისკრიმინაცია აკრძალული იყოს სხვა საფუძველითაც რომელიც არ არის ასახული მოცემულ მუხლში. მაგალითისათვის, თუ ავიღებთ ევროპის ადამიანის ძირითად

ისოდა შინი უზლაგაი

უფლებათა და თავისუფლებათა შესახებ კონვენციის მე-14 მუხლს, რომელიც ბოლოვდება სიტყვებით "და სხვა სტატუსის მიხედვით", რამაც ევროპის ადამიანის უფლებათა სასამართლოსათვის შექმნა შესაძლებლობა, რომ გაცდენოდა მუხლში მოყვანილ საფუძვლებს და დისკრიმინაციისაგან დაცვა გაეგრძელებინა სხვა საფუძვლებზეც. სამწუხაროდ, ჩვენი კონსტიტუცია ამგვარ შესაძლებლობას არ იძლევა.

საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლი არ მოიცავს "სექსუალურ ორიენტაციას" როგორც კონკრეტულ საფუძველს, რომლის მიხედვითაც დისკრიმინაცია დაუშვებელია.

აქვე, დადებითად ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის მუხლი, ევროპის ადამიანის უფლებათა კონვენციის მე-14 მუხლისაგან განსხვავებით, ცალკე მდგომი მუხლია, ანუ არ არის აუცილებელი, პირს უთანასწოროდ მოეპყრნენ მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციაში გათვალისწინებული რომელიმე უფლების გამოყენებაში იმისათვის, რომ იგი კონსტიტუციის მე-14 მუხლს დაეყრდნოს. შესაბამისად, ევროპის კონვენციის შესაბამისი მუხლისაგან განსხვავებით, დისკრიმინაციის ამკრძალავი ნორმა საქართველოს კონსტიტუციაში უფრო ვრცელ დაცვის გარანტიებს იძლევა.

ასევე მნიშვნელოვანია, ყურადღება მივაქციოთ მე-14 მუხლში გარანტიას "კანონის წინაშე თანასწორობა."

აქ, შეიძლება, წარმოიშვას მრავალი საკამათო საკითხი, მაგალითად როგორიცაა, უზრუნველყოფს თუ არა ეს დებულება მოქალაქეთა თანასწორობას სახელმწიფო/ადმინისტრაციული ორგანოს, ან თუნდაც კერძო სუბიექტის ქმედებებთან მიმართებაში? ხომ არ იძლევა ეს ფრაზა შესაძლებლობას, რომ მოხდეს მხოლოდ კანონის ნორმების შედარება კონსტიტუციასთან მაშინ, როდესაც ისინი მოიცავენ დისკრიმინაციულ

დებულებებს, თუ ისინი ასევე ვრცელდება სხვადასხვა სუბიექტების ქმედებებსა და გადაწყვეტილებებზე?

სამწუხაროდ, ამ და სხვა საკითხებს საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლი ღიას ტოვებს. თუმცა, ამ ნაკლოვანებების აღმოფხვრა შესაძლებელი იქნებოდა, საკონსტიტუციო ცვლილებების გარდა, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებებში ამ ნორმის განმარტების მეშვეობით. სამწუხაროდ, ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ დისკრიმინაციის საკითხზე საკონსტიტუციო სამართალწარმოება თითქმის არ არსებობს, ანუ არ ხდება დისკრიმინაციულობის ნიადაგზე საქართველოს ნორმატიული აქტების გასაჩივრება საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოში, მიუხედავად იმისა, რომ ისეთი ნორმები, რომელიც უშვებენ პირდაპირ ან არაპირდაპირ დისკრიმინაციას, საკმაოდაა გაბნეული საქართველოს ნორმატიულ აქტებში.

საფუძვლების ჩამონათვალი მე-14 მუხლში ამომწურავია, ანუ არ ტოვებს შესაძლებლობას, რომ დისკრიმინაცია აკრძალული იყოს სხვა საფუძვლითაც, რომელიც არ არის ასახული მოცემულ მუხლში.

შესაბამისად, იმედი უნდა გამოვთქვათ, რომ მომავალში იმ მოსარჩელეთა რაოდენობა, რომლებიც ეცდებიან საკუთარი საჩივრების საფუძველზე მოახდინონ საქართველოს კანონმდებლობაში დისკრიმინაციისაგან დაცვის გარანტიების დახვეწისათვის ბიძგის მიცემას.

ანა დოლიძე

შეკითხვაზე: - "რა არის ჰეპატიტი?" - ბევრი პასუხობს: - "სიყვითლე". პასუხი მხოლოდ ნაწილობრივია მართალი. სიყვითლე ჩნდება, როდესაც ღვიძლში გამოთქმავებული ნალექი, იმის ნაცვლად რომ მონაწილეობდეს საჭმლის მონელების პროცესში, ხდება სისხლში და კანს და ლორწოვან გარსებს აძლევს დამახასიათებელ მოყვითალო შეფერილობას. ნალექის გავლენით შარდი მუქი ხდება, ხოლო განავალი კარგავს რა ნალელოვან პიგმენტებს, ღია ფერს ღებულობს. ასეთი რამ ხდება ღვიძლის დაზიანების, მაგალითად, ანთების დროს. ღვიძლის ანთებას ეწოდება ჰეპატიტი.

ჰეპატიტები ყველაზე ხშირად ვირუსული ბუნებისაა. თუმცა, ჰეპატიტი, შესაძლებელია, განვითარდეს ალკოჰოლის ან სხვა რომელიმე ქიმიური ნივთიერების მავნე ზემოქმედების შედეგად, ასევე ღვიძლში განვითარებული სიმსივნური დაავადებებისა და სხვადასხვა სახის მექანიკური დაზიანების შედეგად. ღვიძლის დაზიანება, შესაძლებელია, სხვა ვირუსულმა ინფექციებმაც (მაგ. ყვითელი ცხელება, ინფექციური მონონუკლეოზი, ციტომეგალოვირუსი) გამოიწვიოს.

ცნობილია რამდენიმე ვირუსული ჰეპატიტი: A (ბოტკინის დაავადება), B, C, D, E, G. ამათგან ყველაზე გავრცელებული და მძიმედ მიმდინარეა B და C ჰეპატიტები.

მიმდინარეობის ხანგრძლივობის მიხედვით ჰეპატიტი არსებობს მწვავე და ქრონიკული.

ჰეპატიტი კლინიკური თვალსაზრისით, შესაძლებელია, სხვადასხვანაირად გამოვლინდეს და განვითარდეს (მსუბუქად გამოხატული გრიპოზული ნიშნებით დაწყებული, ელვისებური მიმდინარეობით დამთავრებული). ეს დამოკიდებულია როგორც დაინფიცირებული ადამიანის იმუნურ რეაქციაზე, ასევე ჰეპატიტის ფორმაზე და სხვადასხვა თანმდევი დაავადების არსებობაზე.

მწვავედ მიმდინარე ჰეპატიტი ხასიათდება ზოგადი სისუსტით, უმადობით, გულისრევის შეგრძნებითა და ღებინებით, ხშირად ტემპერატორული რეაქციით. შესაძლებელია, დაავადებას დაერთოს გამონაყარი კანზე, სახსრების ტკივილი, რაც უმთავრესად ჰეპატიტისთვისაა დამახასიათებელი. დაახლოებით 3-10 დღის შემდეგ შარდი მუქდება, რასაც მოჰყვება სიყვითლის ფაზა. ამ პერიოდში, მიუხედავად სიყვითლის მომატებისა, ავადმყოფთა ზოგადი მდგომარეობა უმჯობესდება. სიყვითლე პიკს აღწევს 1-2 კვირაში, რის შემდეგაც თანდათანობით იკლებს, დაახლოებით 2-4 კვირის განმავლობაში (აღდგენითი ფაზა). ღვიძლი, ხშირ შემთხვევაში, გადიდებული და მგრძნობიარეა. ელენთის გადიდება აღინიშნება ავადმყოფთა 15-20%-ში.

დაავადების მსუბუქი მიმდინარეობის დროს ღვიძლის

დაზიანების ნიშნები თითქმის არ აღინიშნება. მწვავე ჰეპატიტს შემთხვევათა 1/3-ში ახასიათებს გაქრონიკულება. ქრონიკული ჰეპატიტის შემთხვევაში კლინიკური სურათი ცვალებადია. უმეტეს შემთხვევაში პროცესი ასიმპტომურად (გამოხატული ნიშნების გარეშე) ვითარდება, რაც განსაკუთრებით C ჰეპატიტისთვისაა დამახასიათებელი. ამ დროს, შესაძლებელია, აღინიშნებოდეს უღონობა, დაღლილობის შეგრძნება, უმადობა, იშვიათად, დაბალი ტემპერატურული რეაქცია. სიყვითლე უმეტეს შემთხვევაში არ აღინიშნება.

B და C ჰეპატიტების გამომწვევი ვირუსების გადასაზრება:

- * დაუცველი (უპრეზერვატივო) სქესობრივი კონტაქტი;
- * სისხლის კონტაქტი - შეუძოწმებელი სისხლის გადასხმა, სხვისი შპრიცის, ნემსის, საპარსის, კბილის ჯაგრისის, არასტერილური სამედიცინო ან კოსმეტოლოგიური ინსტრუმენტების გამოყენება და სხვ;
- * დედიდან შვილზე - ორსულობისას, მშობიარობისას ან ძუძუთი კვების დროს.

ღვიძლის ქრონიკული დაზიანების ნიშნები, შესაძლებელია, წლების განმავლობაში კლინიკურად არ გამოვლენდეს. პაციენტთა გარკვეულ ნაწილში ქრონიკული ჰეპატიტი ბილიარული ციროზითა და/ან ღვიძლის სიმსივნური დაავადებით რთულდება.

ჰეპატიტი

(ბერძნულიდან "Hepar" - ღვიძლი) - ღვიძლის ანთებითი დაავადების ზოგადი სახელი, რომელთაც სხვადასხვა გამოწვევი მიზეზები აქვთ და სხვადასხვა სახის მკურნალობას საჭიროებენ.

ზიკუსული ჰეპატიტები

დაავადების გამოსავალი და მკურნალობა ძირითადად დამოკიდებულია ჰეპატიტის ფორმაზე, ადამიანის ასაკზე და მის ზოგად მდგომარეობაზე (თანმდევ დაავადებებზე). B ჰეპატიტის ვირუსით დაინფიცირებისას ინფიცირებულთა 70-80%-ში დაავადებას მწვავე მიმდინარეობა და თვითგანკურნება ახასიათებს. ამ შემთხვევაში სპეციფიკური მკურნალობა საჭირო არ არის. მხოლოდ 20-30%-ში დაავადებას ახასიათებს გაქრონიკულება, რაც არაკეთილსაიმედოა. ჰეპატიტის ქრონიკული მიმდინარეობისას ღვიძლში პათოლოგიური ცვლილებები (ფიბროზი) წლების განმავლობაში მიმდინარეობს, რაც, შესაძლებელია, ღვიძლის ციროზითა და/ან სიმსივნური დაავადებით დასრულდეს. ქრონიკული მიმდინარეობისას განიხილება შესაბამისი პრეპარატებით (ინტერფერონი, ლამივუდინი და სხვა) მკურნალობა.

ჩ ჰეპატიტის შემთხვევაში მწვავე მიმდინარეობა მხოლოდ 20-30%-ში ვლინდება, რაც ძირითადად კეთილსაიმედოა და სრული გამოჯანმრთელებით მთავრდება. 70-80%-ში დაავადებას ქრონიკული, უსიმპტომო მიმდინარეობა ახასიათებს. ხშირ შემთხვევაში ეს კლინიკურად არ მჟღავნდება და დაავადებულებს სერიოზული ჩივილები არ გააჩნიათ. თუმცა, ჩ ჰეპატიტის ქრონიკული მიმდინარეობისას, დაახლოებით 20%-ში გამოსავალი მეტად არასაიმედოა, რადგანაც ღვიძლის ციროზი და/ან სიმსივნური დაავადება ვითარდება. ქრონიკული მიმდინარეობისას მკურნალობის მეთოდები იგივეა, რაც ჰეპატიტის ქრონიკული ფორმის დროს.

ქრონიკული ჰეპატიტები (როგორც B, ასევე C) სხვადასხვა ადამიანში განსხვავებულად პროგრესირებს. ზოგ პაციენტში 20 ან 30 წლის შემდეგაც კი ცვლილებები უმნიშვნელო ხასიათს ატარებს, მაშინ, როდესაც სხვებში 10 წელიწადში შეიძლება განვითარდეს ციროზი. ექსპერტებს მიაჩნიათ, რომ არსებობს რიგი ფაქტორები, რომლებთანაც შეიძლება დაკავშირებული იყოს დაავადების სწრაფი პროგრესირება. კერძოდ:

- * ორმაგი ინფექცია (როგორც B, ასევე C);
- * ხანდაზმული ასაკი;
- * ალკოჰოლის ჭარბი მოხმარება;
- * ნარკოტიკული ნივთიერებების მოხმარება;

- * თამბაქოს წვევა;
- * ჭარბწონიანობა;
- * დიაბეტი;
- * სხვა...

აღსანიშნავია, რომ ნებისმიერი ჰეპატიტის ქრონიკული ფორმის დროს იგი ძნელად ექვემდებარება მკურნალობას. შეიძლება ითქვას, რომ დღესდღეობით ქრონიკული ჰეპატიტის სრული განკურნება პრობლემურია. თუმცა, ჯანმრთელობის მდგომარეობის სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით, საჭიროა სპეციალისტთა შემდეგი რჩევების გათვალისწინება:

- * საკვების მიღება საჭიროა მოხდეს ხშირად (4-6 ჯერ) და მცირე ულუფებით;
- * საჭიროა შეიზღუდოს ცხარე და ცხიმოვანი (განსაკუთრებით ცხოველური ცხიმის შემცველი) საკვების მიღება;
- * ადამიანმა უარი უნდა თქვას ისეთ ტოქსიკურ ნივთიერებებზე, როგორიცაა ალკოჰოლი და ნარკოტიკები.

პაციენტისათვის

იმისათვის, რომ თავიდან ავიცილოთ B და C ჰეპატიტის ვირუსით დაინფიცირება, საჭიროა შემდეგი წესების დაცვა:

- * არასოდეს გამოვიყენოთ სხვისი კოსმეტოლოგიური თუ სამედიცინო ინსტრუმენტი;
- * გამოვიყენოთ პრეზერვატივი ყოველი შემთხვევითი სქესობრივი კონტაქტის დროს;

ზოგადად, ცხოვრების ჯანსაღი წესის დაცვა თავიდან აგვაცილებს ვირუსულ ჰეპატიტებსა და მათთან დაკავშირებულ პრობლემებს.

მასალა მოამზადა საინფორმაციო სამედიცინო ფსიქოლოგიურმა ცენტრმა "თანადგომა"

“შე წავიდა
საქართველოდან, რადგან
ჩემი ხელოვნება სხვაგან
უფრო საჭირო
აღმოჩნდა.”
რომა სტარი

რომა სტარი ღონეგამოცლილი ბრუნდება სახლში, სადაც მისი თბილისელი მეგობრები სტუმრობენ და ემოციურად ყვება ახალ ამბებს - მას "Best Model of Turkey"-ის (თურქეთის საუკეთესო მოდელი) ტიტულის მატარებელ ახალგზარდა გოგონას (სიმკვი თარეთმ) იმიჯზე ზრუნვის გაგრძელება შესთავაზეს, რომელიც ახლა უკვე "Best Model of the World"-ის (მსოფლიოს საუკეთესო მოდელი) გვირგვინის მატარებელიც გამხდარა. მეგობრები კმაყოფილი ჩანან ამ ამბით და არანაკლები ემოციურობით ულოცავენ რომა სტარს ამ აღიარებას. რომა ჩვენი მიმართულებით იხედება და ამ გამოხედვით თითქოს ცდილობს, უსიტყვოდ უპასუხოს ჩვენს შეკითხვას, თუ რატომ წავიდა იგი თბილისიდან, მაშინ, როდესაც ყველაფერი, ერთი შეხედვით ასე კარგად მიდოდა.

მისი გზა თბილისიდან პირდაპირ სტამბულში არ მიდის. თავდაპირველად რომა და მისი შოუ-ბალეტი “ექსტაზი” ბაქოში მიიპატიჟეს, სადაც "Best Model of Azerbaijan"-ის ქორეოგრაფიული გაფორმება სთხოვეს. ამ მოგზაურობიდან დაბრუნება რომა სტარმა გაურკვეველი ვადით გადადო და ისარგებლა მრავალი შემოთავაზებით, რომელიც ბაქოში მიიღო და მეტად მომხიბვლელად მოეჩვენა, ვიდრე ის შესაძლებლობები, რასაც მას იმდროინდელი თბილისური შოუ-ბიზნესი სთავაზობდა. ბაქოში თითქმის 4 წელი დაჰყო. ამ დროის განმავლობაში ამოსუნთქვის საშუალება არ მისცემია. ის და მისი შოუბალეტი ბაქოს ესტრადის დივას, აიგუნ ქაზი-

ლია ბაჩათი უკლავი 'სტაჰისგან'

ამ სიტყვების ავტორი თითქმის ათი წელიწადია საქართველოში აღარ მოღვაწეობს, დაფუძნდა სტამბულში, აქვს წარმატებული კარიერა, საკუთრი სახლი. მისი პოპულარობა დღითი დღე იზრდება. მასზე გამუდმებით წერენ თურქეთის წამყვანი ჟურნალები "შამდამი", "ალეში" და "ჰაფთა სონრა". უკან დაბრუნებას არ ჩქარობს, თუმცა, საქართველოში მდგომარეობის საგრძნობი გაუმჯობესებით კმაყოფილია და უფრო ხშირადაც სტუმრობს მშობლიურ ქალაქს. შევეცადეთ გაგვეჩვენოთ, რა მიზეზებმა აიძულა საქართველოდან წასვლა, სადაც მას უკვე ჰქონდა საკუთარი შოუ-ბალეტი, ჩაწერილი სიმღერები და ზოგადად, წარმატებული კარიერა.

მოვას კონცერტებს ჰმატებდა ცეცხლოვან ქორეოგრაფიას. აიგუნის იმიჯი რომა სტარის ხელში აღმოჩნდა, ვინაიდან მას აიგუნის ჩაცმულობაზეც უნდა ეზრუნა. ამის წყალობით, ტანდემმა 4 წლამდე გასტანა, სანამ, აგრეთვე "Best Model"-ის ეგიდით სტამბულში ჩასულმა რომამ ამ ქალაქის დაპყრობაც არ განიზრახა. საოცარი დამთხვევაა, ნეტავ თბილისშიც რომ გამართულიყო ამგვარი ღონისძიება, მაშინ საშუალოდ თუ დაუბრუნდებოდა უძღები შეილი დედაქალაქს?

რომას უჭირს ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა და ამბობს, რომ თბილისში ჯერ კიდევ ძალიან რთული იქნება მისი შესაძლებლობების რეალიზება. მას საშინლად არ მოსწონს გეი სცენის არარსებობა და ვერ გაუგია, რატომ არაფერი ხდება ამდენი ხნის განმავლობაში.

მისი თქმით, დღეისათვის, სტამბულში 250-მდე გეი კლუბია და იქ სიარული ყველასთვის კარგ ტონად ითვლება, ძირითადად იმ მაღალხარისხიანი პროგრამების გამო, რომლებსაც ისინი პუბლიკას სთავაზობენ. იმასაც აღნიშნავს, რომ სულ რაღაც ათიოდე წლის წინ სტამბულშიც, თბილისზე არანაკლებ სავალალო მდგომარეობა იყო გეი ცხოვრების მხრივ - ადგილი ჰქონდა ფიზიკურ ძალადობასა და დისკრიმინაციას ყველა სხვა სფეროში. მხოლოდ მას შემდეგ, რაც თვით ლგბტ საზოგადოებამ გადაწყვიტა ხმა აემაღლებინა არსებული უსამართლობის წინააღმდეგ, სექსუალური

უმცირესობებისადმი დამოკიდებულება მკვეთრად შეიცვალა და საბოლოოდ სტამბულიც შეუერთდა მსოფლიოს წამყვანი დედაქალაქების რიცხვს, მათთვის დამახასიათებელი ტოლერანტული დამოკიდებულების გამო გვიცხოვრების გამოვლინებების მიმართ.

ჩვენ კითხვაზე სამომავლო გეგმების შესახებ მან განაცხადა, რომ კოლექციის ჩვენებით და ახალი სიმღერების პრეზენტაციით სურს სახლში დაბრუნება, თუმცა, სამუდამოდ დაბრუნებას მაინც არ ჩქარობს. არ სურს საკუთარი შემოქმედება ჩვენში ფეხმოკიდებული და ასე ღრმად გამჯდარი კლშების მსხვერპლად აქციოს. მას სწყურია თავისუფლებით გაჯერებული ჰაერის სუნთქვა და ამას სტამბულშიც ახერხებს, მიუხედავად იმისა, რომ ამ ქალაქშიც კი, უკანასკნელ დრომდე, მუსლიმი თურქები ისტორიულად და კულტურულად საკმაოდ მწვავედ აღიქვამდნენ გვიკულტურას და მის ყოველგვარ გამოვლინებას.

არც იმას ტოვებს უყურადღებოდ, რომ უკანასკნელ წლებში საქართველოში არსებულ მდგომარეობას მკვეთრი გამოსწორება დაეტყო. მოსწონს თბილისის ახალი სახე. თუმცა, ძალიან უკმაყოფილოა იმით, რომ გვიცხოვრებას გამოცოცხლება ვერა და ვერ დაეტყო. არ იხსნება კლუბები, ყველა ძველებურად იმალება და არ ჩქარობს საკუთარი სექსუალობის აღიარებას, ხოლო საზოგადოება კი ჯიუტად აგრძელებს კლიშეებით ცხოვრებას.

რომა სტარს ტელეფონზე ურეკავენ და ებრიუ გიუნდემის (თურქი პოპ-ვარსკვლავი) ხმა ნაზად იხმოვს გარეთ. შაბათი საღამოა და რომაც არ ჩქარობს “ადრე” გასვლას. თუმცა, მალე ბოდიშს მოგვიხდის, გაკლუბერებას რამდენიმე საათს დაუთმობს და ასე ღამის ორი საათისთვის კვლავ გადაეშვება სტამბულური ღამის ცხოვრების მომდევნო შუადღემდე მობოტოქრე აურზაურში.

ჩვენ კი წინ სტამბულის აეროპორტი გველოდება, სადაც გურჯებს გულდასმით ამოწმებენ თვითმფრინავში ჩასხდომამდე. იქვე ისმის უამრავი ქართველი “ანტალიელის” აეროპორტის მაღაზიების გამოცარიელების ნეტარებისგან ამოხეთქილი გამყინავი ყიჟინა... და ზუსტად მაშინ, როდესაც თბილისში დაფრენილს, მქუხარე აპლოდისმენტების ხმა გაგაღვიძებს და ბოლო ძალების მოკრება მოგიწევს, რომ წარმატებით დაძლიო ქაოსით მოცული სახელმწიფო საზღვარი, უამრავი აბეზარი მეზაჟე და იმდენსაც მოახერხებ, რომ ისეთი ტაქსი აიყვანო, თბილისამდე ცოცხლად რომ მოგიყვანს, უნებლიედ მრავალი ფიქრი დაგატყდება თავს: როდის დაბრუნდება თბილისში ცხოვრება; რომა სტარი უფრო მალე დაბრუნდება თუ ცხოვრება; როდის შესძლებს ადამიანი თავაწეული სიარულს, მიუხედავად იმისა, თუ სხვა რას ფიქრობს მასზე იმის გამო, თუ ვისთან სძინავს მას და როდის გვერჩინება “აქ სიკვდილი” “განცხრომით სხვაგან ყოფნას”...

ფონდი “ინკლუზივი”

ალიაჩაბა ბაიოქვახულის კედელთან

ნიუ-იორკი ცნობილია პრო-დემოკრატი ამომრჩეველის სიმრავლით. თუმცა, ქალაქისა და შტატის ცხოვრებაზე დიდი გავლენა აქვთ კონსერვატორებს, რაც ხელს უშლის ლგბტ-თათვის სასიკეთო ცვლილებების განხორციელებას. ნიუ-იორკის მერი, ბლუმბერგი, ისევე, როგორც შტატის მთავრობა, კონსერვატორია. ნიუ-იორკის საოლქო სასამართლომ, თავის მხრივ, განამტკიცა უთანასწორობა ჰეტერო და ჰომოსექსუალურ ოჯახებს შორის, როდესაც უარყოფითი გადაწყვეტილება გამოიტანა ერთსქესიანი ოჯახებისთვის თანაბარი პროვილევების მინიჭების თაობაზე.

კონსერვატიული ბავლენები ნიუ-იორკში: ბუზინ და დლეს

თავდაპირველად გადაწყვეტილი გვქონდა, გავსაუბრობოდი ორი სხვადასხვა თაობის წარმომადგენელს ("გეი რევოლუციის" 70-იან და 80-იან წლებში დაბადებული ადამიანები), რათა გვეჩვენებინა საზოგადოებაში მომხდარი პროგრესული ცვლილებები, რაც ადვილეს ქამინგაუთის პროცესს ლგბტ ადამიანებისათვის. თუმცა, ინტერვიუების (კონ)ტექსტ-მა სრულიად გაგვიქარწყლა და თავდაპირველი გარაუდები და დაგვარწმუნა, რომ ჰეტეროსექსუალური იდეოლოგია ჯერჯერობით ისევ გადამწყვეტ როლს თამაშობს შტატის პოლიტიკის ფორმირებაში ლგბტ საკითხებზე.

სამი ისტორია, რომელიც ჟურნალისათვის ჩაწერეთ, დიდად არ განსხვავდებოდა ერთმანეთისაგან ცომინგ ოუტ-თან დაკავშირებული პრობლემებითა და სირთულეებით, ამიტომაც ჩვენი ყურადღება ჯგუხზე (სახელი შეცვლილია) შევაჩერეთ.

ჯეკი 1970 წელს დაიბადა ნიუ-იორკის შტატში და დღეს შეერთებული შტატების ორი წამყვანი უნივერსიტეტის დოქტორის ხარისხის მფლობელია. საუბრისას ვთხოვეთ, გაეხსენებინა ქამინგაუთის მისეული ისტორია. გვინდა აქვე აღვნიშნოთ, რომ 80-იანი წლების პერიოდზე კვლევა გვქონდა ჩატარებული და მოველოდით გეი, სამოქალაქო უფლებების, ფემინისტური თუ პოსტფემინისტური მოძრაობების ფრთაშესხმის ხანაში გაზრდილი ბიჭის რიგითი ისტორიის მოსმენას. სამწუხაროდ, ჩვენი გარაუდი შორს აღმოჩნდა სინამდვილისაგან:

“კოლეჯში შესვლამდე (1988) ემაღავდი, რომ გეი ვიყავი. იმაშიც კი არ ვიყავი დარწმუნებული, რამდენად გონივრული იქნებოდა სხვა გეებთან ურთიერთობა, რომლებიც არ მალავდნენ საკუთარ ორიენტაციას. ის ფაქტი, რომ ჩემი ერთადერთი ნაცნობი გეი სწორედ ამ "ხილავადობის" გამო ხდებოდა ხოლმე ხშირად სიძულვილის ობიექტი, მაიძულებდა თავი შორს დამეჭირა მისგან”.

ჯეკი იხსენებს, რამდენად რთული იყო ყველაფრის დამალვა... სხვა გეებთან ურთიერთობის მოთხოვნილებას დრამატულ წრეებში და სხვადასხვა სტუდენტურ კლუბებში სიარულით იკმაყოფილებდა, სადაც არავინ საუბრობდა ღიად და მხოლოდ იმას სჯერდებოდა, რომ ამ ყველაფერით გაჯერებულ ჰაერს სუნთქავდა, უსმენდა გეი მუსიკას და იქმნიდა ისეთ გარემოს, რომელიც მას ასე ძალიან სჭირდებოდა.

“ყველაზე რთული საკუთარი თავის გაკონტროლება იყო, რათა არავის აღმოეჩინა ჩემი "პირადული მე". უნდა მეკონტროლებინა საკუთარი საუბარი, ქცევა, მეფიქრა იმაზე, თუ ვისთან ერთად შემამჩნევდნენ და მსგავსი წვრილმანები...

კიდევ უფრო მეტად მაშინებდა "ნორმიდან გადახვევა" დრამწრის გარეთ. ჩემი სტუდენტობის დროს ამ თემატიკით არც პროფესიონალი და სერიოზული ადამიანები იყვნენ დაინტერესებულები. არ ვიცი, ეს რას მივაწერო - ჰომოფობიას თუ უბრალო უეცრობას. ფაქტია, რომ ჩემი ცხოვრების ამ მონაკვეთში ყველაზე საშინლად სწორედ ამას განვიცდიდი - შეუძლებლად მიმაჩნდა მეცხოვრა საკუთარი ცხოვრებით. ეს ყოველივე საშინლად მთრვუნავდა. აღარ ვიცოდი, რა უნდა მექნა, როგორ მოვქცეულიყავი. ჩემი მშობლების დაჟინების მიუხედავად, ეკლესიაში სიარულზეც მომიხდა უარის თქმა, რადგან ჩემი იქ ყოფნა სიყალბით იქნებოდა საკვ - დარწმუნებული ვიყავი, რომ მრევლი ვერ გამიგებდა და უფრო პრინციპით "გზულდეს ცოდვა, გიყვარდეს ცოდვილი" იმოქმედებდა”.

ჯეკს ორიოდ წელი აშორებდა დოქტორის პირველი სამეცნიერო ხარისხის მიღებას, როცა, ბოლოს და ბოლოს, გადაწყვიტა გახსნოდა საკუთარ მშობლებს. მათ მიუგეს, რომ არასოდეს დაუშვიათ ასეთი აზრი შვილის შესახებ... ესოდენ აუცილებელი მხარდაჭერის არარსებობამ ჯეკს საკუთარი თავის ნეგატიური აღქმა გაუღრმავა. იგი დღესაც არ უწოდებს საკუთარ თავს გეის. საკუთარი სექსუალური იდენტობის აღსანიშნავად ჯეკი ყველაზე ზოგად ტერმინს "განსხვავებულს" (Queer)*, ხმარობს.

“ჩემთვის საუკეთესო გამოსავალია, როდესაც არ მთხოვენ კონკრეტული იარაღით საკუთარი თავის იდენტიფიკაციას, არამედ ვსაუბრობთ კონკრეტულად ვის რომელი პიროვნება მოსწონს, ან, სულაც ხასიათებზე ვმსჯელობთ. ეს შებოჭილობა დღემდე თან მდევს. სწორედ ამიტომ ვანიჭებ ამ ტერმინს უპირატესობას, რადგანაც იგი ხაზს უსვამს, რომ აუცილებელი არაა, კონკრეტულ ჩარჩოში მოაქციო საკუთარი თავი და განსვენებს იმასაც, თუ როგორ არ გინდოდა, რომ ვინმეს ჩარჩოში მოექცეო”.

ჟურნალ “მეს” საკუთარი კორესპონდენტი ნიუ-იორკში

* “ჭეიარ” (queer) - ამ ტერმინით აღნიშნავენ როგორც ჰომო, ბი, ინტერსექსუალ ადამიანებს, ასევე იმ ჰეტეროსექსუალებსაც, რომლებიც არ აღიარებენ ჰეტერო-პატრიარქალური ნორმებს. ეს სიტყვა ასევე გულისხმობს როგორც ინდივიდუალურ, ასევე ჯგუფურ აქტიუობას და შეუვუებლობას "აღიარებულ" სოციალურ როლებთან; ძალადობრივი პატრიარქალური და ტრადიციული ნორმების შეცვლას და/ან უარყოფას; იძლევა თვითგანსაზღვრისა და თვითიდენტიფიკაციის შესაძლებლობას ნეგატიური კონოტაციების გარეშე.

COMING OUT

სექსუალური ორიენტაციის გაცნობიერება არ ნიშნავს მასთან შეგუებას. ნეგატიური წინასწარგანწყობა, რასაც ავტომატურად გულისხმობს ჰეტეროსექსუალურ საზოგადოებაში ჰომო, ბი ან ტრანსსექსუალის სტატუსი, აიძულებს ადამიანებს, დამალონ საკუთარი სექსუალური ორიენტაცია და ორმაგი ცხოვრებით იცხოვრონ.

საქართველოში ჯერ არ ჩატარებულა კვლევა, რომელიც საშუალებას მოგვცემდა გვესაუბრა "ქამინგაუთის" თავისებურებებზე ჩვენთან. ფონდ ინკლუზივის მიერ ჩატარებული მცირე გამოკითხვის შედეგები არ იძლევა განზოგადების საშუალებას, თუმცა, ჩავთვალეთ, რომ უცხოურ გამოცდილებასთან ერთად, საინტერესო იქნებოდა გარკვეული მონაცემების ჩართვაც წინამდებარე სტატიაში.

ამერიკელი სოციოლოგი რიჩარდ ტროიდენი* ჰომოსექსუალური იდენტიფიკაციის ფორმირების პროცესს ოთხ ძირითად სტადიად ჰყოფს:

პირველი სტადია - სენსიტიზაციის პერიოდი, როდესაც მოზარდი ჯერ არ ფიქრობს საკუთარ სექსუალურ ორიენტაციაზე და ავტომატურად აღიქვამს თავს ჰეტეროსექსუალად. თუმცა, ბევრი ჰომოსექსუალი აღნიშნავს, რომ უკვე ადრეულ ასაკში ისინი გრძნობდნენ საკუთარ "განსხვავებულობას" თავისავე სქესის წარმომადგენლებისაგან, რაც გამოიხატებოდა ქცევაში, ინტერესებში, გარეგნობაში... აღნიშნული განსხვავებები ამ ასაკში აღიწერება ძირითადად ფემინურობისა და მასკულინობის მეტაფორებით (ქალაბიჭა, ქალაჩუნა და სხვ.) და ნაკლებად უკავშირდება ეროტიკულ თვითგანცდას.

მეორე სტადია - დაეჭვების პერიოდი, როდესაც ინდივიდი უკვე ფიქრობს საკუთარ სექსუალურ იდენტიფიკაციაზე, მაგრამ ჯერ კიდევ არ შეუძლია მკაფიოდ ჩამოყალიბდეს. ამ სტადიას გადიან ყმაწვილობის პერიოდში და მეცნიერების აზრით, ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით, ყველაზე მძიმე და დრამატული პერიოდია თვითიდენტიფიკაციის პროცესში.

მესამე სტადია - საკუთარი სექსუალობის მიღება/აღიარება. ამ პროცესის ხანგრძლივობა დამოკიდებულია როგორც ადამიანის ინდივიდუალურ თავისებურებებზე, ისე სოციალურ გარემოზე. რაც უფრო ტოლერანტულია გარემო, მით უფრო ნაკლებ ენერგიას ხარჯავს მოზარდი

შინაგან კონფლიქტებზე და სექსუალურ თვითიდენტიფიკაციაზე.

მეოთხე სტადია - ჰომოსექსუალური თვითიდენტიფიკაცია, მხოლოდ მოზრდილობის პერიოდში დგება. ეს ფაზა ძირითადად დაკავშირებულია მეტ-ნაკლებად მყარი პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებასთან, ხდება სექსუალობის შერწყმა ემოციურობასთან და სხვ.

სექსუალური თვითიდენტიფიკაცია არ ნიშნავს, რომ ადამიანები მზად არიან საკუთარი "განსხვავებულობა" საჯაროდ აღიარონ - გაიხსნან მეგობრებთან, ოჯახის წევრებთან, თანამშრომლებთან. ამგვარი გადაწყვეტილება ყველასთვის არაა მისაღები. საზოგადოებაში, სადაც ჰომოფობიური განწყობა მძლავრია, აღიარებამ, შეიძლება, ცხოვრება ჯოჯოხეთად უქციოს ადამიანს.

მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო რამდენიმე ათწლეულში ბევრ ქვეყანაში შეინიშნება საკუთარი სექსუალური ორიენტაციით სიამაყისა და პოლიტიკური უფლებებისთვის ბრძოლის ტენდენცია, როგორც მამაკაცთა, ასევე ქალ ჰომოსექსუალთა უმრავლესობა მაინც ამჯობინებს, არ გაახმაუროს თავისი ორიენტაცია.

ასეთ შემთხვევებში ხშირად ირჩევენ ასექსუალური ქცევის ტაქტიკას ან ცდილობენ შეინარჩუნონ ჰეტეროსექსუალის იმიჯი, რაც დიდ ძალისხმევას მოითხოვს ადამიანისაგან - ადამიანი იძულებულია მუდმივად აკონტროლოს ინფორმაცია, რომელიც მისი პირადი ცხოვრების შესახებ ვრცელდება, მუდ-

COMING OUT

მივად ატყუოს ახლობლები, იცხოვროს ორმაგი ცხოვრებით...

გეების და მათი მშობლების ურთიერთობის შესწავლამ აჩვენა, რომ ხშირ შემთხვევაში გეი, რომელიც მშობლებს თავის ორიენტაციას არ უმხელს, მშობლებზე ზრუნვით ხსნის. ის, რომ მშობლებმა შეიძლება უარი თქვან მათზე, გეებს გაცილებით იშვიათად აღელვებთ.**

ერთ-ერთი ჩვენი ინტერვიუერის აზრით, "ქამინგ აუთის პროცესი ძალიან მტკივნეულია ახლობლებისათვის, განსაკუთრებით მშობლებისათვის. ამიტომ, საჭიროა, მაქსიმალურად ეცადო, ეჭვი არ აღძრა შენი ქცევით... იმ შემთხვევაშიც კი, როცა ხვდებიან შენი სექსუალური ორიენტაციის შესახებ, ხშირ შემთხვევაში ურჩევნიათ თვალი დახუჭონ და პირდაპირ არ გკითხონ ამის შესახებ".

ჩვენს მიერ გამოკითხულთა უმეტესობა (75%) ოჯახთან ერთად ცხოვრობს, რაც კიდევ უფრო აართულებს იმ ადამიანების მდგომარეობას, ვინც არ არის გახსნილი ოჯახის წევრებთან, ან არ აპირებს ამას. ხშირ შემთხვევაში ადგილი აქვს იძულებით "ქამინგაუთს", როცა იძულებულნი არიან დაადასტურონ დედის "ეჭვები" მათი ორიენტაციის შესახებ (31%). დედასთან დამოკიდებულება,

როგორც მნიშვნელოვანი პრობლემა, დისკუსიების დროსაც გამოიკვეთა იძულებითი ქამინგაუთის ნეგატიურ გამოცდილებაზე საუბრისას. საინტერესოა, რომ კითხვარის პასუხების მიხედვით ყველაზე ნაკლებ ნდობას მამამ იმსახურებს. 75% შემთხვევაში მამამ არაფერი იცის შვილების სექსუალური იდენტურობის შესახებ. კითხვაზე "ვინ იცის თქვენი სექსუალური იდენტობის შესახებ", მხოლოდ ორი შემთხვევა გამოვლინდა და ორივემ დააფიქსირა, რომ ეს "იძულებითი" ქამინგაუთის დამსახურება იყო. რაც შეეხება დისკუსიებს, თითქმის ყველა მონაწილე თავს არიდებდა მამასთან ურთიერთობაზე საუბარს. კითხვარის მიხედვით გამოვლინდა ყველაზე სასურველი ჯგუფიც მეგობრების შემდეგ, რომელთაც სურთ რომ გაეხსნან (და/მმა).

მოსაზრება, რომლის მიხედვითაც პირველად საუკეთესო მეგობართან იხსნებიან, ელიან მის რეაქციას და მხოლოდ ამის შემდეგ უმხელენ "საიდუმლოს" დანარჩენ მეგობრებს, ოჯახის წევრებსა და უბრალო ნაცნობებს, ჩვენმა გამოკითხვამაც დაადასტურა. პასუხებმა კითხვაზე "ვინ შეიტყო პირველად თქვენი სექსუალური ორიენტაციის შესახებ" აჩვენა, რომ ქამინგაუთის პროცესი ჩვენთანაც მეგობრებიდან იწყება.

კითხვარების დამუშავების პროცესში აღმოჩნდა, რომ სხვაობა ამ ორ მონაცემს შორის ("ვინ იცის თქვენი სექსუალური ორიენტაციის შესახებ" და "ვინ უნდა იცოდეს"), გარკვეულ კორელაციაშია ასაკთან. აღსანიშნავია, რომ ღიაობის, გახსნილობის სურვილი ყველასთან (ოჯახის წევრებთან, ნათესავებთან, თანამშრომლებთან, მეგობრებთან) მხოლოდ 25 წლამდე ასაკის ჯგუფის წევრებს აქვთ, მაშინ, როცა რესპოდენტები 25 წელს ზემოთ ამჯობინებენ მხოლოდ მეგობრებთან იყვნენ გახსნილები.

"გახსნის" ტენდენცია და სურვილი, რაც 25 წლის ასაკამდე ჯგუფის წევრებმა გამოავლინეს, თავის მხრივ, იმედს იძლევა, რომ საქართველოში შესაძლებელია ძლიერი და აქტიური ლგბტ საზოგადოების ჩამოყალიბება.

ფონდი "ინკლუზივი"

** Cramer D.W and Roach A.J. "Coming out to mom and dad: A study of gay males and their relationships with their parents", Journal of Homosexuality 15 (3/4):79-91; 1988

კვლევების შედეგად დადასტურდა, რომ ჰომოსექსუალობა მიმართ კეთილგანწყობილი ადამიანები, როგორც წესი, უშუალოდ იცნობენ ერთ ან მეტ ასეთ პიროვნებას. ამის გამო ფსიქოლოგები თვლიან, რომ ლგბტ, როგორც ჯგუფის მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება მოკლებულია ყოველგვარ საფუძველს, არაა წარმოქმნილი მათთან რეალურად ურთიერთობის გამო და მხოლოდ და მხოლოდ სტერეოტიპების შედეგია. სტერეოტიპებისა და მითების გავრცელების ძირითადი წყარო კი მას-მედიის საშუალებებია.

კვლევამ გამოავლინა ქართულ მედიაში ყველაზე უფრო გავრცელებული სტერეოტიპები. ჩვენ შევეცდებით, არგუმენტირებულად დავასაბუთოთ მათი უსაფუძვლობა. ამჯერად ქართული მედიის მიერ ტირაჟირებული მითების მხოლოდ ერთ ნაწილს შევხებით. ჩვენში დამკვიდრებულ სტერეოტიპებზე საუბარს კი დეკემბრის ნომერშიც გავაგრძელებთ.

ჰომოსექსუალობა დაავადებაა, რომელიც სამედიცინო ჩარევის შედეგად შეიძლება განიკურნოს.

ფსიქოლოგები და ფსიქიატრები ერთხმად აცხადებენ, რომ ჰომოსექსუალობა არ წარმოადგენს დაავადებას, ფსიქიკურ აშლილობას ან ემოციურ პრობლემას. ამ მოსაზრებას უკანასკნელი 35 წლის განმავლობაში ჩატარებული სამეცნიერო კვლევებიც ადასტურებენ.

წარსულში, როცა ჰომოსექსუალობა ფსიქიკურ დაავადებად ითვლებოდა, პროფესიონალებს (აქედან გამომდინარე, საზოგადოებასაც) გააჩნდა არაობიექტური ინფორმაცია, რადგან ისინი ძირითადად შეისწავლიდნენ და მსჯელობდნენ მხოლოდ იმ ლესბოსელებისა და გეების მაგალითებზე, რომლებიც მკურნალობის კურსს გადიოდნენ. როდესაც მკვლევარებმა შეისწავლეს მონაცემები სხვა გეების შესახებ, რომლებიც არ გადიოდნენ მკურნალობას, ცხადი გახდა, რომ ჰომოსექსუალობა არ წარმოადგენს ფსიქიკურ დაავადებას.

1973 წელს, ამერიკის ფსიქოლოგთა ასოციაციამ (APA) დაადასტურა ახალი გამოკვლევების მნიშვნელოვნება და სიტყვა "ჰომოსექსუალობა" ფსიქიკური და ემოციური დაავადებების ოფიციალური სიიდან ამოიღო.* 1975 წელს, ამერიკის ფსიქიატრიულმა ასოციაციამ (APSA) მხარი დაუჭირა ამ გადაწყვეტილებას. ორივე ასოციაცია მოუწოდებს ყველა პროფესიონალს, რომლის საქმიანობაც დაკავშირებულია ფსიქიკურ ჯანმრთელობასთან, გაუწიონ მათ დახმარება და გაუქარწყლონ ხალხს ილუზია, თითქოს ჰომოსექსუალური ორიენტაცია დაკავშირებულია ფსიქიკურ დაავადებასთან.

* APA-ს რეზოლუცია
შეგიძლიათ იხილოთ
<http://www.apa.org/pi/statemen.html>

გეისა და ლესბოსელის ამოცნობა ყოველთვის შეიძლება გარეგნობითა და ქცევის მანერებით. ყველა გეი ზედმეტად ემოციური, იმპულსური მამაკაცია, ხელოვნურად დაყენებული ხმითა და ყალბი მანერებით. იგივე სტერეოტიპის მიხედვით, ყველა ლესბოსელი არის მამაკაცური ქალი.

გარუდის, რომ ყველა ჰომოსექსუალი ერთმანეთს ჰგავს, ისეთივე უსუსურია, როგორც იმის თქმა, რომ ყველა ვეეტარიანელი ერთნაირად იქცევა, ერთნაირად იცვამს და, საერთოდ, პიროვნების ერთ ტიპს განეკუთვნება. მიუხედავად ამისა, ჩვენს საზოგადოებაში ამ თვალსაზრისის ძალიან ბევრი ემხრობა.

დამკვიდრებული სტერეოტიპი გეკარნახობს, რომ კაცი ჰომოსექსუალი არის ზედმეტად ემოციური, იმპულსური მამაკაცი, ხელოვნურად დაყენებული ხმითა და ყალბი მანერებით, პროფესიით - ქალთა პარიკმახერი, მხატვარი ან ღიზანერი. ამავე სტერეოტიპის მიხედვით, ლესბოსელი გარეგნულად მამაკაცს ჰგავს და უხეში მანერებით გამოირჩევა. თუ ვხედავთ ისეთ მამაკაცებს ან ქალებს, რომლებიც პასუხობენ ამ კრიტერიუმებს, არ აქვთ შექმნილი ოჯახი ან, კიდევ უარესი, თავისივე სქესის ადამიანთან ერთად ცხოვრობენ, ეჭვიც არ გვეპარება: ჩვენს წინაშე ჰომოსექსუალები არიან. ეს სტერეოტიპები ფრიად უზუსტია. მართალია, ჰომოსექსუალ მამაკაცთა გარკვეულ რაოდენობას ახასიათებს ქალური ქცევა, მაგრამ ისინი ამ ორიენტაციის მქონე მამაკაცთა მხოლოდ 15% პროცენტს შეადგენენ. არც მამაკაცური გარეგნობის ლესბოსელთა რიცხვია მაღალი, ხოლო კაცური შესახედაობის ქალი სულაც არაა აუცილებელი ლესბოსელი იყოს.*

ცალკეულ საზოგადოებაში ამ კონკრეტული სტერეოტიპის სიმყარე პირდაპირ კავშირშია გენდერული როლების პოლარიზაციის ხარისხთან. შექმნარებლობის ზრდა უცვლელად გულისხმობს ჩვენში არსებული სტერეოტიპების გადასინჯვას "ქალურობა/მამაკაცურობის" შესახებ. გაგება/ აღიარება, რომ "ფემინურობა/მასკულინურობა" ბიოლოგიური სქესით არ განისაზღვრება, უმრავლეს ინდივიდუალური ვარიაციის არსებობის საშუალებას იძლევა, რომელიც არც ბათილოგიურია და არც სოციალურ სამშობრებას წარმოადგენს საზოგადოებისათვის.

ჰომოსექსუალიზმი დამანგრეველი მოვლენაა, რომელიც ებუქება ქვეყნის მომავალს, წარმოადგენს დემოგრაფიული კატასტროფის წინაპირობას;

აღნიშნული მოსაზრება ჰომობოფებს შორის ერთ-ერთი ყველაზე უფრო გავრცელებული არგუმენტია. ჰომოფო-

ბიას ხშირად სწორედ ეროვნული ინტერესებით, დემოგრაფიული მდგომარეობითა და მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე ზრუნვით ამართლებენ. რატომღაც გაგვრცელებულია მცდარი მოსაზრება, რომ ლესბოსელებს ან გეებს არ ჰყავთ, ან არ შეუძლიათ ჰყავდეთ შვილები, არასოდეს ჰქონიათ ჰეტეროსექსუალური კავშირები და სხვ. თუმცა, როგორც პრაქტიკა გვიჩვენებს, ჰომოსექსუალთა დიდი ნაწილი იმყოფება და ან იმყოფება ჰეტეროსექსუალურ ქორწინებაში. სურვილის შემთხვევაში, ლესბოსელ წყვილს შეუძლია ისარგებლოს ხელოვნური განაყოფიერებით და სხვ.

ჰომოსექსუალთა რიცხვი მოიმატებს, თუ საზოგადოება არ განაცხადებს ხმაშლად, რომ ჰეტეროსექსუალურობა ურთიერთობის ერთადერთი სწორი ფორმაა.

კონკრეტული კულტურის დამოკიდებულება სხვადასხვა სექსუალური ქცევის მიმართ (ითვლება ეს გმირობად, ცოდვად, დანაშაულად, ბუნებრივ მოვლენად თუ სხვ.) გავლენას ახდენს ამ ადამიანების "ხილვადობაზე" საზოგადოებაში და არა მათი რაოდენობის ზრდაზე ან შემცირებაზე. უბრალოდ, ისინი, ვინც ნეგატიური საზოგადოებრივი აზრის გამო მაღავენ თავის გრძნობებს, ბოლოსდაბოლოს, მიიღებენ შესაძლებლობას ღიად იცხოვრონ და გამოხატონ თავისი თავი.

ყველა ჰომოსექსუალი უწესრიგო სექსუალურ ცხოვრებას ეწევა. მათ შორის არ არიან მონოგამიური წყვილები.

არ არსებობს სექსუალური ცხოვრების რაიმე ერთიანი სტილი, რომელიც მხოლოდ ჰომოსექსუალებისთვისაა დამანასიათებელი.**

ამასთან, საზოგადოების მიერ ერთსქესიანი პარტნიორობის მიღებასთან ერთად, იზრდება ლესბოსელთა და გეების რაოდენობა, რომელნიც ოჯახებს ქმნიან; დასავლეთში, ისევე როგორც ნატურალ ახალგაზრდებს, გეებს შორისაც მოღური გახდა მონოგამია და ბავშვები. გეები და ლესბოსელები, ისევე როგორც ყველა სხვა ადამიანები, ამყარებენ უფრო მყარ კავშირებს, დაფუძნებულს ურთიერთსიყვარულსა და მხარდაჭერაზე. სხვადასხვა საშუალებებით ახერხებენ ოჯახების შექმნას და ბავშვებსაც ზრდიან. მათ აქვთ ჩვეულებრივი ოჯახური პრობლემები, თუმცა ეს პრობლემები ზოგჯერ მიმდებარე სახელმწიფოს და საზოგადოების მხრიდან ასეთი კავშირების მოუღებლობის გამო.

კეა აღდგომელაშვილი

* Boswell, John, Christianity, Social Tolerance and Homosexuality, (Chicago: University of Chicago Press, 1980

** Bell, Alan P. & Weinberg, Martin S Homosexualities. A Study of Diversity Among Men and Women. New York: Simon & Schuster, 1978

“შუალაშის კოვბოი”

60-იან წლებში კინოში ახალი, კონსერვატიული სოციალური ნორმებისა და ქვეყნის ოფიციალური პოლიტიკური კურსის მიმართ კრიტიკულად განწყობილი აუდიტორია მოვიდა. ფილმებში ფარული სახით, მაგრამ მაინც შემოდის ჰომოსექსუალობის თემა. ბობ ეპშტეინის და ჯეფერი ფრიდმანის მიერ ვიტო რუსოს წიგნის მიხედვით გადაღებულ ფილმში „ცელულოიდის კარადა“ ჩანს თუ როგორ სუსტდება ჰოლივუდში ცენზურა და იწყება ჰომოსექსუალობაზე ტაბუს მოხსნის პროცესი. 1969 წელს ეკრანებზე ჯონ შლეზინგერის ფილმი „შუალაშის კოვბოი“ გამოდის. ეს იყო X რეიტინგით (17 წლამდე მაყურებელზე შეზღუდვა) შეფასებული პირველი ნაშუშევარი, რომელმაც წლის საუკეთესო ფილმისთვის ოსკარი მოიპოვა. ფილმი არღვევს ჰოლივუდში გამეფებულ ფემინურობისა და მასკულინობის მყარ სტერეოტიპებს და მამაკაცთა მეგობრობის ახალ, განსხვავებულ მოდელს სთავაზობს მაყურებელს. „შუალაშის კოვბოი“ იმ ფილმების კატეგორიას მიეკუთვნება, რომლებშიც მთავარი თემა შეფარული სახითაა მოცემული და ფილმის დასასრულს, მაყურებელს დასკვნის სახით ყოველთვის რჩება კითხვა, რომელზეც მან ინდივიდუალურად უნდა გასცეს პასუხი.

საკუთარი აბაზანიდან კოვბოის ფორმაში გამოწყობილი და ვესტერნებით შთაგონებული უდარდელი ახალგაზრდა მამაკაცი ქუჩაში გადის. გამბედაობა, ფიზიკური ახოვანება, „პროფესიონალიზმი“ ის ძირითადი კომპონენტებია, რითაც ჯო ბაკი ნიუ-იორკის დაპყრობას აპირებს. იონ ვოიტის გმირი უარს აცხადებს სასადილოში თეფშების რეცხვაზე და საკუთარი თავის რეალიზაციის შესაძლებლობას ნიუ-იორკელი ქალბატონების გულების დაპყრობაში ხედავს.

როგორც წესი, ეკრანი აქამდე მეძავ ქალებს უფრო ეთმობოდათ, ამჯერად კი ყურადღების ცენტრში მეძავი მამაკაცი აღმოჩნდა, თანაც მისი არჩევანი ნებაყოფლობით ხასიათს ატარებს და სულაც არ არის წარმოდგენილი შემზარავად. შლეზინგერის ფილმი თანაგრძნობის გამოწვევი, გაუბედურებული, ბედისა და საზოგადოებისაგან დაჩაგრული ქალის რეპრეზენტაციების წარმატებული მოდელის საპირისპირო ვარიანტს გვთავაზობს. ვოიტის გმირს არანაირი უხერხულობის განცდა, სინდისის ქენჯნა (ასევე პოპულარული მოტივი), მსხვერპლის როლის

თამაში არ ახასიათებს. პირიქით, ის ამაცხობს, რომ საკუთარი პიროვნული თვისებებითა და ფიზიკური მონაცემებით ქალების მონადირება შეუძლია, ამიტომ ყველაფერი ძალიან ხალისიანად იწყება. მიუხედავად ამისა, გარკვეული წინააღმდეგობა ვოიტის პერსონაჟში მაინც იგრძნობა. ერთი შეხედვით ის ტიპური მაჩოა, მეორე მხრივ კი არ ეთაკილება საკუთარი სხეულით ვაჭრობა. ამ გზით თავის რჩენა მისთვის შეურაცხყოფელი არაა, რადგან თავს პარტნიორზე უფრო მომგებიან პოზიციაში წარმოიდგენს: სიამოვნებასთან ერთად ქალბატონებისგან მან ფულადი ანაზღაურებაც უნდა მიიღოს.

ჯო ბაკის ხასიათის იდენტიფიკაცია ვესტერნის დაუმარცხებელ დადებით გმირებთან აშკარაა. რა თქმა უნდა, ეს გავლენა მხოლოდ ჩაცმულობის მანერაში – კოვბოის კოსტიუმსა და მაღალყელიან „დეზბიან“ ჩექმებში არ გამოიხატება. იგი ველური დასავლეთის ხატებით ცხოვრობს, სულით სორცამდე შეთვისებული აქვს ვესტერნის მითოლოგია, რომელიც მის სასიცოცხლო მუხტად ქცეულა. ნიუ-იორკში მოხვედრისთანავე იწყება დემითოლოგიზაციის პროცესი და დიდი ხნის მანძილზე ნალოლიავეები ლეგენდების სიმყიფე აქ უკვე ცხადი ხდება.

პირველივე დღეს ჯო ბაკი ნიუ-იორკელ გაიძევრას გაიცნობს, რომელიც მოგვიანებით მის განუყრელ მეგობრად იქცევა. მათი ურთიერთობა შეიძლება შევადაროთ ოსკარ უაილდის მოთხრობების გმირების თავგანწირულ სიყვარულს, ერთგულ გრძნობას, რომელიც არც ერთ მხარეს არ ავალდებულებს რაიმეში. თუმცა, სიფაქიზე ურთიერთდამოკიდე-

ბულებში შლეზინგერთან იმედგაცრუების შემდეგ მოდის. გენიალურ უაილდთან პარალელს ("ბულ-ბული და ვარდი") სისხლის ჩაბარების ეპიზოდს იწვევს, როცა ჯო ბაკი უკანასკნელ ხერხს მიმართავს მეგობრისა და საკუთარი თავის გადასარჩენად. ფიზიკური სიჯანსაღე საშუალებას აძლევს ჯოს, თავისი სისხლის ფასად სცადოს მეგობრის ხსნა.

დასტინ ჰოფმანი შლეზინგერის ფილმში ინვალიდს თამაშობს. თავისი "განუვითარებელი" და "მანინჯი" სხეულით ჰოფმანი იონ ვოიტის გმირის სრული ანტიპოდი. ერთი შეხედვით, წყვილი მართლაც კარიკატურულია. თუმცა, ვოიტი და ჰოფმანი რადიკალურად მხოლოდ სხეულის ფორმებით როდი განსხვავდებიან. საოცრად კონტრასტულია ის, თუ როგორ აღიქვამენ ისინი სამყაროს თავიანთ გარშემო. რაცო რიცო ჩამოყალიბებული ნიუ-იორკელი ნადირალაა, რომელიც გამორჩენის მიზნით ყოველგვარ თაღლითობაზეა წამსვლელი. ჯო ბაკი პირიქით, მიმნდობი და გულწრფელი პროვინციელია, რომელიც ქალაქური თამაშის წესებს, თავდაპირველად, საერთოდ არ იცნობს. მაგრამ

“შუალაღის კოვზი”

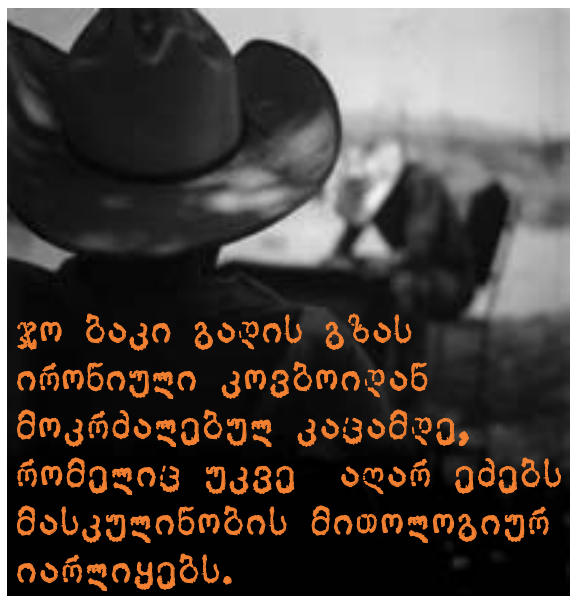
სწორედ ეს სხვაობა აღმოჩნდება კარგი ნიადაგი ხანგძლივი მეგობრობისათვის.

მიუხედავად იმისა, რომ ჯო ბაკის "ბიზნესი" საპირისპირო სქესის მახეში გაბმას უკავშირდება, ვერ ვიტყვით, რომ მისი ბუნდოვანებით მოცული ურთიერთობა ჰოფმანის გმირთან, ქალების თემის გარშემო იგება და ვითარდება, როგორც ეს კინოში აქამდე ხდებოდა. (ანუ ქალი ხშირად იყო წარმოდგენილი როგორც მეგობარი მამაკაცების კონფლიქტის ან ურთიერთგაგების მიზეზი). ამ თვალსაზრისით, ქალის ფაქტორი გამორიცხულია. საპირისპირო სქესის წარმომადგენელი ჯო ბაკისა და რაცო რიცოს საუბრის თემა არასოდეს ხდება. თუკი ფიზიკური არასრულფასოვნება თავისთავად არ გულისხმობს სექსუალურ ინდიფერენტულობას, მაშინ ფილმში არ მოიძებნება სხვა მოტივი, რითაც შეიძლება ჰოფმანის გმირის ქალების მიმართ სრულიად გულგრილი დამოკიდებულება აიხსნას. თავის გრძნობებზე საუბარი მას საერთოდ არ სჩვევია. გარდა ამისა, აშკარა უკმაყოფილებას გამოთქვამს ჰომოსექსუალებისა და ტრანსვესტიტების მიმართ, რაც კიდევ უფრო ართულებს მისი სექსუალური გეგმვების შესახებ კონკრეტული შეხედულების ჩამოყალიბებას. თანაც, ჰოფმანის უსუსური, უმწეო და სუსტი პერსონაჟი საკვებით ჯდება იმ კლიშეში, რომელიც ამერიკულ კინემატოგრაფში ჰომოსექსუალის რეპრეზენტაციისას აქამდე არსებობდა.

მიჯაჭვულობა ძლიერ ადამიანთან გაუცნობიერებელი სექსუალური ლტოლვის მინიშნებად აღიქმება. ფილმში არის ერთი საინტერესო ეპიზოდი, როცა კიბის საფეხურზე ჩამომსხდარი მეგობრები თავის მოწესრიგებას ცდილობენ წვეულებაზე წასვლის წინ. რაცოს მაღალი ტემპერატურა აქვს, თავს შეუძლოდ გრძნობს და ამიტომ ჯო ბაკი თავად ცდილობს მის გალამაზებას. სანამ საკუთარი პერანგის წვერით ის თავს უმშრალებს და ვარცხნის რიცოს, ეს უკანასკნელი სხეულით ეკვრის მას და შიშველ მუცელზე ეხება. თუმცა, სცენის დელიკატური ატმოსფეროს მოყოლა შეიძლება არადამაჯერებლად ჟღერდეს. ეს სცენა უფრო დიდ მნიშვნელობას მომდევნო ეპიზოდთან შედარებისას იძენს, როცა რაცოს ქალის შეხებაზე ზიზღით აღსავსე რეაქცია აქვს. (ე.წ. ბოლომდე ართქმის პრინციპი — ლაპიდარული მოწოდების საწინააღმდეგო ფორმა).

“შუალაშის კოვარი”

საინტერესოა, რომ ვოიტის პერსონაჟი, რიცოსგან განსხვავებით, საკმაო პოპულარობით სარგებლობს ჰომოსექსუალ მამაკაცთა შორის (რაც შეიძლება მის ეგზოტიკურობასაც მივაწეროთ). ქალებისაგან იგნორირებული ან შეუმჩნეველი, არასოდეს რჩება მამაკაცთა ამ ტიპის ყურადღების მიღმა. ამის მაგალითია ტრანსვესტიტის მხრიდან ენდი უორპოლის ფაბრიკის მსგავს ფართოზე მოპატიჟება, როცა ის ფოტოზე აღბეჭდავს ჯო ბაკს (ამას ეროტიული აქტის ელფერი თავისთავად დაჰკრავს – გადაღება, როგორც ფოტობიექტის წამიერი ფლობა); იმავეზე

**ჯო ბაკი გადის გზას
ირონიული კოვბოიდან
მოკრძალებულ კაცამდე,
რომელიც უკვე აღარ ეძებს
მასკულიზმის მითოლოგიურ
იარაღებს.**

მეტყველებს ეპიზოდი კინოთეატრში – ორალური სექსი ჯიბეგაფხევილ სტუდენტთან (ერთ-ერთი რეცენზენტი აღნიშნავს: "სადილის სცენაში, რომელიც წინ უსწრებს მომავალ ურთიერთობას ჰომოსექსუალ სტუდენტთან, ჯო ბაკი შარვალზე საწებელს გადაისხამს. როცა წამოდგება ჩვენ მის თეძოზე ჩამოდინარ წითელ ლაქას ვხედავთ. შლეზინგერი ვიზუალურად ასახავს ჯოს მამაკაცურობის გაქრობას სისხლმდენი გენიტალიის სახის წარმოჩენით, რაც კასტრაციაზე მიანიშნებს. გარდა კასტრაციის სიმბოლოსი, სცენა შეიძლება აგრეთვე ქალწულის პირველი სექსუალური ურთიერთობის კონოტაცია იყოს, როგორც მითითება ჯოს პირველი ჰომოსექსუალური კავშირისა".) და ბოლოს ასაკოვანი მამაკაცის ქუჩაში გაცნობის და ამ

უკანასკნელის ინიციატივით სასტუმროს ნომერში მიწვევის ეპიზოდი. ასაკოვანი მამაკაცი, თავისთავად, ძალიან საინტერესო პერსონაჟია, თუმცა, შესაძლოა, ზედმეტად მარტივიც. მას დანაშაულის განცდა აწუხებს და დედაზე ბავშვითაა მიჯაჭვული. ასეთი ინფანტილიზმი ოიდიპალური კომპლექსის შესახებ შეახსენებს მაყურებელს. ფილმის პირველ ნახევარში, ჯო ბაკის შემთხვევაში, მინიშნება ოიდიპოსოს კომპლექსის, ფროიდის ენაზე თუ ვიტყვით, "ჯანსაღ" წარმართვაზე აშკარაა; თავდაპირველად, იდენტიფიკაცია ბებიასთან, (რომელიც პირველი ქალია მის ცხოვრებაში, რადგან დედამ ადრე მიატოვა) ხოლო შემდეგ მის მეგობარ მამაკაცთან. ცხენზე ამხედრებულმა ძლევაძოსილმა მოჯირითემ მას მამობა უნდა გაუწიოს და როდესო, მეტაფორულად კი, ცხოვრების ასპარეზზე, ვაჟკაცობის, გაბეღულების მაგალითი მისცეს პატარა ჯოს.

შლეზინგერის ფილმი მოგვითხრობს ტრაგიკულ ისტორიას საოცრად ოპტიმისტური ფინალით, რადგან კინოს ისტორიაში საკმაოდ იშვიათია, როცა ილუზიების რღვევა პიროვნების რღვევის საბაბი არ ხდება. პეტეროსექსუალი ჯო ჰომოსექსუალ მეძავად გარდაიქმნა. როცა იგი თანხმდება გარკვეულ საფასურად ახალგაზრდა მამაკაცს ვნება დაუცხროს, მაყურებლისთვის უკვე ნაკლებად მნიშვნელოვანი ხდება, ზიზნარევი გრძნობით აკეთებს ვოიტის პერსონაჟი ამას თუ არა. როგორც ერთ-ერთი რეცენზენტი აღნიშნავს, ჯო ბაკი გადის გზას ირონიული კოვბოიდან მოკრძალებულ კაცამდე, რომელიც უკვე აღარ ეძებს მასკულიზმის მითოლოგიურ იარაღებს. კოვბოის კოსტიუმის სანაგვეზე მოსროლაც ამ მოსაზრების პირდაპირი დადასტურებაა. შეხვედრა რაცო რიცოსთან, რამაც რადიკალურად შეცვალა ჯო ბაკის შეხედულება მის მიერ გაკეთებულ არჩევანზე, უმნიშვნელოვანეს ცხოვრებისეულ გამოცდილებად იქცა მისთვის და გაუზვიადებლად რომ ვთქვათ, ახალ პიროვნებად ჩამოაყალიბა, პიროვნებად, რომელიც თავისუფლდება წარსულისა და მითებისაგან.

ნინო ძანძავა

29 თებერვალი, 1958

წუხელ მესიზმრა ტ.ს. ელიოტი
მიხმოვდა სიზმრის სამყაროში
ტახტი დივანი ინგლისის ნისლი
ჭიქა ჩაი მის მამულში და ცისარტყელა ჩელსის თავზე
და ფარდები მის ფანჯრებზე ბუხრის მიღში კვამლის შიშინი
საოცრად თბილი და მყუდრო სახლი
დაუჯერებლად საყვარელი ელიოტი, კაუჭა ცხვირით
მე მას ეუყვარდი და შემოიფარა,
ტახტზე დაწევი, დაიძინეო
თავაზიანად მელაპარაკა
სერიოზულად მომისმინა
აზრიც მკითხა - მაიაკოვსკიზე
მე ვუკითხავდი კორსოს, ქრილის, კერუაკს
ეურჩევიდი ოლსონს, ბეროუზს, ჰანკეს
წვერებიანი ქალბატონი ზოოპარკიდან
ჭკვიანი პუმა მეხიკოდან და
გუნდის მომღერალი ექვსი ბიჭი ზანზიბარიდან
ტანჯვით მღეროდა სუაჰილის დიალექტებზე
მა რეინის, რეიჩელ ლინდის მთრთოლვარე რიტმი.

Allen Ginsberg & Gregory Corso in New York, for a "Howl" performance, 1955

Allen Ginsberg in New York, April 1955. Photo by...

დედოფლის კუნძულზე მთელი საღამო ვილაპარაკეთ
და ელიოტმა დამაფარა
აბრეშუმის რბილი საბანი
ინგლისური ჩიბუხიც კი გადმომილოცა
და მოწვენილი გაემართა საწოლისაკენ
წასვლამდე მითხრა: აჰ, გინზბერგ,
როგორ მიხარია თქვენისთანა კარგ ბიჭს რომ შევხვდი.
გამოდვიძებულს საკუთარი თავის შემრცხვა.
ნუთუ მართლა ასეთი კეთილია?
ან ნუთუ მე ვარ ასე დიადი?
ასეთ წყალობას რომ შევბედე თუნდაც სიზმარში...
ფილოლოგების გაკვეთილება მინდოდა განა?
რა შეცდომისთვის დავისაჯე: გავხდი
ღმერთის წინასწარმეტყველი?
მესიზმრება, რომ ელიოტს კეთილად ვეძებ
მე ხომ მინდა, ისტორიის ნაწილად ვიქცე
და მისი ნიჭის თუნდაც ნაწილი მერგოს წილად –
თავხელი ბიჭის ოცნებები.
ნუ ამხედენ ამ ბოროტ სიზმარს, ღმერთო.
წუხელ მესიზმრა ალენ გინზბერგი.
ტ.ს. ელიოტს ჩემი, ალბათ, არ შერცხვებოდა.

ჰაიკუ

ჩაის ვსვამ
 უმაქროდ —
 სულერთია.
 ბელურა ქვემოდან ზემოთ სკინტლავს —
 აჰ! ჩემი ტვინი და კვერცხები
 მაიას თავი წყნარი ოკეანის მოტივტივე ხის მორებში
 ოდესმე ნიუ-იორკშიც ვიცხოვრებ.
 სადღაც უკან ვიყურები
 ზურგი ალუბლის ყვავილებით მქონდა მორთული.

19

ზამთრის ჰაიკუ

ყვავილების სახელები აღარ ვიცოდი —
 ჩემი ბაღი უკვე გამქრალა.
 კოლოს ხელი მოგუქნიე, თუმცა ამოდ.
 რამ მაიძულა?
 ჰაიკუს კითხვა მაუბედურებს, მენატრება ის უსახელო.
 აფთიაქის კოლბაში ბაყაყი ტივტივებს: ზაფხულის წვიმა რუხ ტროტუარზე.
 პარმალზე ვდგავარ შორტებით; ავტო შუქები წვიმაში.
 კიდევ ერთი წელი გავიდა — თუმცა მსოფლიო არ შეცვლილა.
 პირველი, რასაც ძველ ბაღში ვეძებ, ალუბლის ხეა.
 ძველი მერხი: პირველი, რასაც ჩემს სახლში ვეძებ.
 ძველი დღიური: პირველი, რაც ძველ მერხში აღმოვაჩინე.
 დედაჩემის აჩრდილი: პირველი, რაც მისაღებ ოთახში აღმოვაჩინე.
 პარსვა შევწვიტე, თუმცა ჩემკენ მზირალი თვალები სარკეში დარჩნენ.
 გიჟი გამოდის ფილმებიდან: ქუჩებში საუზმის დროა.
 ბიჭების ქალაქები საფლავეებში, და ეს პატარა ქალაქი...
 ვაკეუშში წამოვწოლილვარ: ცხვირით ვსუნთქავ.
 მეთხუთმეტე სართულზე ძალღი ძვალს ხრავს —
 ტაქსების ღრიანცელი.
 ნიუ-იორკული კატორღა, სან-ფრანცისკოელი ბიჭი.
 მთვარე სახურავებზე, მატლები ბაღში.
 აქ ქირით ვხცოვრობ.

თარგმანი დათო გაბუნიასი

ME

ENGLISH RESUME

FORWARD: COMING OUT

We introduce the topic of the coming out, the main topic of the 2nd issue of "ME" magazine. This process is often very painful for LGBT people, especially in the societies that fear diversity. Low self esteem of persons, who are not out often drives them to the state of depression and marginalizes them. Closetedness, therefore, can be considered one of the main obstacles to LGBT integration into society, while on the opposite, coming out contributes to overcoming stereotypes and homophobia.

NEWS: GEORGIA AND THE WORLD AT GLANCE

This section provides updates on major happenings in the country and abroad. Since the first issue was published and disseminated to relevant non governmental and governmental organizations, 12000 subscribers of NGO news posting service, it provoked enormous interest to LGBT issues from persons and institutions that are keen to cooperate in the concerned field. Magazine attracted BBC and RFI to cover state of homophobia in Georgia. Inclusive Foundation has undergone medium term strategic planning workshop with the local resource centre. Foundation became first ever member of ILGA from South Caucasus and its proposal to host international workshop on HIV/AIDS prevention pertaining to LGBT was approved. Foundation hosted discussions and movie clubs that increased our outreach to over 100 persons.

KNOW YOUR RIGHTS:

After general introduction of Georgian and international legal acts affecting rights of Georgian LGBTs, in the 2nd issue Ana Dolidze provides in depth interpretation of antidiscrimination clauses of Georgian Constitution.

HEALTH:

Center Tanadgoma provides very useful information on various types of viral hepatitis. Our reader would benefit from learning on the ways of prevention and all clinical phases of this disease.

POSTCARDS:

Roma Star, who fled Georgian show business in mid 1990s, currently a well established celebrity in Istanbul talks about incentives that motivated him to seek stages of Azerbaijan and Turkey and delivers cheering up message to those who continue living in homeland. Another story from NYC describes generational (in)differences of coming out experiences in the supposedly friendly environment...

COMING OUT:

The four major stages of coming out are described in this section responding to the main topic of this issue. In edition to the general information, analysis of mini study of coming out experiences of our discussion club participants are also quoted here.

STUDY:

This media study covers persistently reiterated stereotypes in Georgian society about homosexuality.

ART AND CULTURE:

Article on revolutionary "Midnight Cowboy" and yet another original translation of Allen Ginsberg compose the art section and complete the magazine.

Cover pages are designed on original photos by **Regini Image Studio** and contain 10 questions that LGBTs need to ask themselves before coming out. Inner pages give content of the magazine and provides information on Inclusive Foundation.

Magazine is published quarterly and is disseminated free of charge to the community members and wide range of stakeholders.

ფონდი "ინკლუზივი", როგორც ლგბტ (ლესბოსელი, გეი, ბისექსუალი, ტრანსექსუალი) უფლებების დამცველი ორგანიზაცია 2006 წელს ჩამოყალიბდა და აერთიანებს ლგბტ საკითხებზე მომუშავე მკვლევარებსა და მოძრაობის მხარდამჭერებს.

ფონდის მიზნებია:

- * ლგბტ პირთათვის თანაბარი უფლებებისა და შესაძლებლობების უზრუნველყოფა და მათი საზოგადოებაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა.
- * ლგბტ პირთა მიმართ არსებული დისკრიმინაციის გამოვლენა, შესწავლა და აღკვეთა;
- * ლგბტ საკითხებზე საზოგადოებისათვის სწორი ინფორმაციის მიწოდება;
- * ლგბტ პირების ინფორმირებულობის გაზრდა ჯანსაღი სქესობრივი ცხოვრების წესის გავრცელების ხელშესაწყობად;
- * ზოგადი, ინსტიტუციონალიზებული და ინტერნალიზებული ჰომოფობიის დაძლევა.

INCLUSIVE
foundation

ფონდი "ინკლუზივი" მზადაა
ითანამშრომლოს
ყველა დაინტერესებულ პირთან და
ორგანიზაციასთან,
ვინც მზარს უჭერს
ლგბტ უფლებების დაცვას
საქართველოში

დაინტერესებულ პირებს ვთხოვთ,
დაგვიკავშირდნენ შემდეგ მისამართზე:

info@inclusive-foundation.org

© ფონდი "ინკლუზივი"

10 პითხვა, რომელსაც პასუხი უნდა პასცე აღიარებამდე

ხარ თუ არა დარწმუნებული შენს ორიენტაციაში?

ხომ არ განიცდი დანაშაულის გრძნობას შენი ორიენტაციის გამო?

რა იცი შენს სექსუალურ ორიენტაციაზე?

რა არის შენი აღიარების ნამდვილი მოტივაცია?

ეს შენი საკუთარი გადაწყვეტილებაა თუ ვინმეს მიბაძვით აკეთებ ამას?

რამდენად ხელსაყრელი დრო შეარჩიე აღიარებისათვის?

დამოკიდებული ხარ თუ არა მშობლებზე ფინანსურად?

საერთოდ როგორი ურთიერთდამოკიდებულება გაქვს მშობლებთან?

რამდენად ტოლერანტულები არიან შენი მშობლები ზოგადად, სხვების მიმართ?

თუ მშობლების რეაქცია უარყოფითი იქნება, გყავს თუ არა ვინმე მხარდამჭერი,

უნც გაგაშენებებს?